

GRONINGEN SEAPORTS

Ons kenmerk: 2020.00045
Onderwerp: Reactie consultatie regeling stikstof

Aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit, het Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties, het Ministerie van
Economische Zaken en Klimaat

Indienen via website:
<https://www.internetconsultatie.nl/spoedaanpakstikstofbouwinfrastructuur>

Bijlage(n): 1

Delfzijl, 8 januari 2020

Geachte heer, mevrouw,

Met belangstelling hebben wij de "Regeling spoedaanpak Stikstof bouw en infrastructuur" gelezen. Het is goed en noodzakelijk dat het Rijk nadenkt over oplossingen om uit de ontstane stikstofimpasse te komen. De Spoedwet en met name de aanpak in de thans ter consultatie voorgelegde regeling zijn echter onevenwichtig en bieden weinig of geen oplossing voor de uitdagingen waar we als Nederland voor staan.

In de eerste plaats merken wij op dat wij het onbegrijpelijk vinden dat de voorliggende regeling geen enkel perspectief biedt voor industriële projecten die bijdragen aan de energietransitie en andere opgaven op het vlak van verduurzaming. Wij ervaren dit als een gemiste kans, te meer omdat juist die projecten naar hun aard vaak bijdragen aan een beperking van de stikstofemissies in totaal. U spreekt over projecten van 'groot maatschappelijk belang', maar gaat daarbij niet in op de projecten die een antwoord zijn op de grootste opgaven van deze eeuw, met name op het vlak van energieproductie en recycling. De tweede belangrijke tekortkoming van de regeling is de onbalans tussen de baten en lasten. Wij lichten dit als volgt toe.

De tot de regeling toegelaten projecten (infrastructuur en woningbouw) hebben een regionaal karakter en bevinden zich met name in het westen, midden en het zuiden van het land. Elders vrijkomende ontwikkelingsruimte als gevolg van de voorgestelde maatregelen wordt daardoor onderbenut. Géén van de in de regeling genoemde infrastructurele projecten ligt in de noordoostelijke provincies. De woningbouwopgaven zijn daar, zoals bekend, beperkt. De daar te bereiken emissiereducties zijn van weinig of geen betekenis voor infrastructurele projecten en woningbouwprojecten in de andere delen van het land, o.a. vanwege de lage bronhoogte van de maatregelen.

Port Authority Delfzijl/Eemshaven

Handelskade Oost 1 • P.O. Box 20004 • 9930 PA Delfzijl • The Netherlands

Portnummer: 1001

phone +31 (0)596 64 04 00 • info@groningen-seaports.com • www.groningen-seaports.com

Rabobank 30.63.73.025 • IBAN: NL 85 RABO 0306.3730.25 • BIC: RABONL2U • V.A.T. nr. NL 85 28 93 048 B 01 • KvK nr. 58141057

- 2020.00045 - d.d. 8 januari 2020 - pagina 2 -

De in de noordoostelijke provincies vrijkomende ontwikkelingsruimte zal voor een groot deel onbenut blijven. Deze ontwikkelingsruimte kan echter wel in belangrijke mate bijdragen aan de vergunbaarheid van nieuwe projecten van de noordelijke industrie die bijdragen aan de energietransitie en andere opgaven op het vlak van verduurzaming. De voorbereiding van veel van deze projecten stagneert momenteel als gevolg van de stikstofproblematiek. Het is niet logisch en niet acceptabel dat de regeling geen enkele opening biedt voor andere projecten van regionaal belang dan infrastructuur en woningbouw. Dat neigt naar willekeur en geeft geen blijk van gevoel voor nationale opgaven.

- ./ In de bijlage bij deze reactie gaan wij nader in op enkele andere aspecten in de regeling die ons op zijn gevallen.

Tenslotte willen wij ons ongenoegen kenbaar maken over de consultatieperiode. Hoewel wij begrip hebben voor de gebezigde spoed is de consultatieperiode voor de meeste organisaties uitermate beperkend, vanwege kerstreces. Dat gaat onvermijdelijk ten koste van het resultaat van de consultatie.

Hoogachtend,
Mede namens Stichting Bedrijven Eemsdelta en VNO-NCW Noord,

Groningen Seaports NV

drs. ing. C.L. König
CEO

Bijlage

Vooraf wordt opgemerkt dat het voorgestelde registratiesysteem naar ons oordeel in feite een herhaling van de PAS-systematiek is, met dien verstande dat de ontwikkelingsruimte alleen beschikbaar is voor zover een zekere daling van de deposities verzekerd is en dat alleen bepaalde projecten daar onder voorwaarden gebruik van mogen maken.

1. **Onbalans baten/lasten.** In aanvulling op de uiteenzetting in ons schrijven merken wij op dat de voorgestelde maatregelen naar hun aard hoofdzakelijk regionaal effect hebben (lage bronnen, deels ammoniak). De toelichting biedt echter geen inzicht in de balans tussen de baten en lasten per regio. De tot de regeling toegelaten infrastructurele projecten en de grote woningbouwconcentraties bevinden zich met name in het westen, midden en zuiden van het land. Elders vrijkomende ontwikkelingsruimte wordt daardoor onderbenut. Provincies moeten deze ontwikkelingsruimte voor andere ontwikkelingen kunnen gebruiken, te meer omdat uit de toelichting op artikel 2.5 blijkt dat maatregelen ten behoeve van andere projecten als een regionale verantwoordelijkheid wordt gezien en aan het initiatief van de provincies wordt overgelaten. Wat daarbij verder opvalt, is dat daarvoor geen gebruik mag worden gemaakt van maatregelen die al voor 2020 in gang zijn gezet, terwijl de regeling dat zelf wel doet. De op pagina 4 aangekondigde inzet van de zgn. 'Urgenda middelen' stond bijvoorbeeld reeds vast voordat de voorliggende regeling van kracht wordt.
2. **Onzekere ontwikkelingsruimte.** De regeling gaat er vanuit dat voldoende zeker is gesteld dat de deposities binnen een relevante termijn tot beneden de KDW's of beheerbare overschrijdingen van de KDW's dalen. De toelichting stelt dan ook terecht dat het niet zeker is of de ontwikkelingsruimte kan worden ingezet, de daarvoor benodigde passende beoordeling ontbreekt immers nog. Het is algemeen bekend dat in veel Natura 2000-gebieden veel drastischer depositiereducties noodzakelijk zijn dan die de regeling met de voorgestelde maatregelen kan bieden. De regeling biedt ook geen enkel zicht op de vraag hoeveel de deposities moeten dalen voordat nieuwe ontwikkelingsruimte beschikbaar kan worden gesteld en hoe die dalingen worden bereikt. Het risico is dan ook groot dat eind maart blijkt dat het geschetste tijdspad, wellicht met uitzondering van enkele gunstig gesitueerde projecten volstrekt onhaalbaar is en dat daarvoor geen betrouwbaar tijdspad te geven is. Voor zover toch besluiten op de regeling worden gebaseerd zal het ontbreken van een adequate passende beoordeling bij beroep aan de orde komen.
3. **Gebiedsbeheer.** De toelichting maakt terecht melding van een noodzakelijke intensivering van het gebiedsbeheer, maar geeft daarover geen informatie. Het is volstrekt onduidelijk hoe, zonder die informatie, het registratiesysteem eind maart a.s. de basis voor vergunningverlening kan zijn. De uiteenzetting over de vermindering van de regeldruk staat onder krediet van de aanname dat de daarvoor benodigde passende beoordeling beschikbaar is en bij beroep stand houdt. De regeling lijkt dan ook weinig meer dan een kapstok voor nadere onderbouwing te zijn.

4. **Kapstok.** Het kapstokkarakter van de regeling komt o.a. ook tot uitdrukking in het eind van de toelichting bij artikel 2.5, waarin met zoveel woorden is aangegeven dat *'met deze bepaling niet is beoogd om precies alle eisen op te nemen die in de jurisprudentie worden gesteld aan mitigerende maatregelen. Het is daarom van belang dat alvorens depositieruimte in het register wordt opgenomen of wordt toegedeeld aan een concreet project steeds wordt nagegaan of daarmee voldaan wordt aan de overige voorwaarden die daarvoor op grond van de jurisprudentie gelden'*. De vraag kan in gemoede worden gesteld wat dan wel met deze bepaling is beoogd. Het lijkt dan beter daarover helemaal niets op voorhand te bepalen en alles per geval te beoordelen, aan de hand van de dan geldende stand der kennis en jurisprudentie.
5. **Tijdelijke deposities.** Artikel 2.6 maakt onderscheid tussen het registreren van tijdelijke en permanente deposities. Uit de toelichting wordt niet duidelijk hoe de saldering van tijdelijke deposities in zijn werk gaat bij een te verwachten gebrek aan tijdelijke maatregelen. Tijdelijke deposities zullen veelal tegen permanente maatregelen moeten worden gesaldeerd. De aan dit systeem ten grondslag te leggen passende beoordeling zal inzichtelijk moeten maken hoe dat gebeurt.
6. **Cumulatie.** Artikel 2.3, eerste lid bepaalt dat het gebruik van het stikstofregistratiesysteem vrijwillig is. In de toelichting is als reden vermeld dat niet elk project (met stikstofdeposities in Natura 2000) mogelijke significante gevolgen heeft. De toelichting noemt interne saldering al voorbeeld, maar dat is geen voorbeeld van projecten met (netto) deposities. De regeling lijkt ook projecten toe te staan met deposities die niet geregistreerd worden, mits wordt aangetoond dat de mogelijke effecten niet significant zijn. De regeling maakt niet duidelijk hoe dan geborgd wordt dat het totaal aan deposities op den duur niet toeneemt en hoe daarmee rekening wordt gehouden bij de bepaling van de op grond van de regeling benutbare ontwikkelingsruimte. De aan het systeem ten grondslag te leggen passende beoordeling zal dat inzichtelijk moeten maken.
7. **Beleidsvelden.** De voorwaarden die in artikel 2.9, lid 3 van de regeling onder a t/m c worden gesteld voor het gebruik van het registratiesysteem voor woningbouw(besluiten) interfereren met de verantwoordelijkheden van BZK en de provincies op dat vlak. Het is o.i. primair aan deze andere overheden om te bepalen of de genoemde criteria meewegen bij de besluitvorming.
8. **Open norm.** Voor het in artikel 2.10 lid 1, onder a genoemde criterium dat *'binnen het project of de locatie van het project de mogelijkheden tot intern salderen ten volste worden benut'* is geen maatstaf te geven, wat tot niet overzienbare weigeringsgronden en beroepsmogelijkheden aanleiding geeft. Dat kan deels worden ondervangen door toepassing van de best beschikbare techniek (bbt) voor te schrijven. Het onder b genoemde criterium (geen aansluiting op het aardgasnet) overigens een beleidsverantwoordelijkheid van andere ministeries, provincies en gemeenten – daargelaten de vraag wat deze voorwaarde nog toevoegt aan staand beleid. Aan voorwaarde d (realisatie binnen 3 jaar na onherroepelijkheid) zal, om uiteenlopende redenen, niet altijd kunnen worden voldaan bij grote woningbouwplannen. Dat zal als een ontwikkelingsrisico worden ervaren en daardoor remmend en dus averechts werken.
9. **AERIUS.** Voor de bovenaan pagina 4 van de toelichting vermelde randvoorwaarde om een bronmaatregel bij het registratiesysteem te mogen betrekken (*'effectbepaling per hexagoon'*) is geen inhoudelijke of juridische onderbouwing te geven, nog daargelaten dat geen betrouwbare gebiedsinformatie per hexagoon beschikbaar is. In andere lidstaten, in het verleden ook in

Nederland worden / werden de mogelijke effecten voor (veel) grotere oppervlakteenheden bepaald en beoordeeld, met een juridisch succesvolle afloop. Het voorgeschreven gebruik van AERIUS en dan met name het berekenen en beoordelen van effecten per hexagoon is een technisch overontwikkelde, onnodig beperkende 'nationale kop' op de Europese kaders.

10. **Berekeningonzekerheid.** Op pagina 4 van de toelichting wordt gesteld dat de effecten van de bij voorrang in het registratiesysteem op te nemen maatregelen volgens het RIVM goed bepaalbaar zijn. De toelichting verwijst niet naar een daartoe strekkend advies van het RIVM, terwijl het RIVM zelf in de afgelopen periode onzekerheidsmarges van 30% of meer heeft gecommuniceerd, wat ongeveer overeenkomt met het aan de natuur toebedacht deel van de beoogde depositieverminderingen.
11. **Handhaafbaarheid.** Op pagina 4 van de toelichting wordt gesteld dat snelheidsmaatregelen goed handhaafbaar zijn, terwijl algemeen bekend is dat op grote schaal snelheidsovertredingen plaatsvinden die niet tot handhaving leiden. Er is ook geen reden of informatie om aan te nemen dat de nalevingsbereidheid en handhavingscapaciteit bij verdere gaande snelheidsbeperkingen toenemen. Onderzoek naar de verandering van vervoersstromen als gevolg daarvan ontbreekt eveneens. Ook de handhaafbaarheid van voermaatregelen is twijfelachtig.